

SOUČASNÁ AFRIKA: TRADICE A MODERNITA

MASARYKOVA DEMOKRATICKÁ AKADEMIE

**30. 3. –
– 1. 6.
2019**

SOUČASNÁ AFRIKA: TRADICE A MODERNITA

Série přednášek o současné Africe pro všechny, kdo o ní chtějí vědět víc, než znají z médií. Mediální obraz Afriky přináší o největším kontinentu světa silně zkreslenou představu. Jenom tradiční přízvisko „černý kontinent“ evokuje nejen barvu pleti většinového obyvatelstva Afriky, ale hlavně něco neznámého, nečitelného, až děsivého. Přední odborníci na africká témata působící v České republice představí Afriku tak, aby ji posluchači už nemuseli vnímat skrze tento zkreslující pohled, a naopak ji chápali jako sousedský kontinent se svébytnou kulturou i historií, plný rozmanitosti a potenciálu. Kontinent, který se v dnešním globálním světě potýká s problémy ne zas tak diametrálně odlišnými od těch našich.

Vedoucí kurzu:

doc. PaedDr. **Hana Horáková**, PhD.,
Metropolitní univerzita Praha
a Univerzita Pardubice

Andrea Filipi, MSc.,
doktorandka politologie
na Univerzitě v Cambridgi

Garant:

PhDr. **Vladimír Špidla**,
ředitel Masarykovy
demokratické akademie

9x

SOBOTA,

kromě Velikonoc,
vždy

9.30–11.00

&

11.30–13.00

SMOSK,

Senovážné nám. 23,
Praha, sál č. 254

kurzafrika.cz

Cena: Celý kurz 900 Kč.
Jednotlivé přednášky
200 Kč. Po absolvování
celého kurzu bude
udělen certifikát.

ÚVOD: KLÍČOVÉ MOMENTY V HISTORII AFRICKÉHO KONTINENTU. KOLONIZACE, JEJÍ PŘÍČINY, PRŮBĚH A DŮSLEDKY

(doc. *Hana Horáková, PhD.*;

Andrea Filipi, MSc.)

Úvodní přednáška představí konceptuální rámec celého kurzu s ohledem na klíčové jevy v dějinách Afriky, jako je bantuská migrace, evropská expanze, transatlantický obchod s otroky, koloniální zábor, dekolonizace a současné postkoloniální období. Zaměří se zejména na analýzu systémů a forem koloniálního vládnutí a rozbor „koloniální situace“. V závěru bude diskutována rozsáhlá socio-kulturní změna, její dynamika a důsledky pro současnou Afriku.

DEKOLONIZACE A VZNIK SAMOSTATNÝCH STÁTŮ. NÁRODNÍ A MEZINÁRODNÍ KONTEXT, PRŮBĚH, ODKAZ

(*Andrea Filipi, MSc.*)

Přednáška představí průběh emancipace jednotlivých zemí z různých částí kontinentu z koloniálních držav na samostatné státy. Proč se někde jednalo o násilný, jinde zase o nenásilný proces? Jaké faktory ovlivňovaly načasování osamostatnění jednotlivých států a jak se k celému procesu stavělo mezinárodní společenství? Kdo byli hlavní afričtí aktéři dekolonizace a jaký model státu chtěli budovat? Je dekolonizace uzavřený proces, nebo provází africké země do současnosti?

30. 3.

---

6. 4.

AFRICKÉ POLITICKÉ SYSTÉMY. MEZI DEMOKRACIÍ A DIKTATUROU, PŘÍČINY A CHARAKTER VÁLEK

(PhDr. Kateřina Werkman, MRes., PhD.)

Africké státy nemají dobrou pověst. Legitimitu politických institucí nezřídká oslabuje systémová korupce a v jejich heterogenních komunitách se potkávají často konfliktní náboženské a etnické identity. Jak fungují africké státy a politické systémy? Jsou všechny stejné? A jsou náchylnější k násilí než jiné státy?

AUTOCHTONNÍ A SVĚTOVÁ NÁBOŽENSTVÍ V AFRICE. HISTORIE A SOUČASNOST

(Mgr. Kateřina Mildnerová, PhD.)

Přednáška seznámí posluchače s výsledky etnografických výzkumů africké religiozity v předkoloniálním, koloniálním a postkoloniálním období, zvláště pak v kontextu šíření světových monoteistických náboženství na africkém kontinentě. Nejprve se zaměří na teoretické a praktické aspekty domorodých náboženství u vybraných etnik v jejich socio-kulturním kontextu, jmenovitě na kultury předků, činnost tajných společenství, magie, věštění a čarodějnictví, léčitelství a posedlost duchem. Poté se budeme zabývat historií christianizace a šířením islámu v jednotlivých regionech subsaharské Afriky, otázkami náboženského synkretismu, transnacionalizací náboženství, dynamiky a diferenciací náboženské scény v současné Africe.

13. 4.

Přednáška se bude konat ve Steinerově sále v Lidovém domě (Hybernská 7, Praha).

27. 4.

HUMANITÁRNÍ POMOC A ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE. JAK TYTO POJMY VZNIKLY, CO ZNAMENAJÍ, JAK A KDO JE REALIZUJE V PRAXI A JAKÁ JE JEJICH BUDOUCNOST

(Jan Mrkvička,

Mgr. Tomáš Tožička)

O tom, že Africe (jako občané vyspělé země) systematicky pomáháme, slyšel snad každý z nás. Málokdo asi nikdy nespátřil reklamu s fotografií afrických dětí a žen vybízející k solidárnosti v podobě finančního příspěvku. V přednášce poodkryjeme, co se za touto pomocí skrývá: jaký je rozdíl mezi humanitární a rozvojovou pomocí? Představitel české neziskové organizace Člověk v tísni Jan Mrkvička tyto pojmy přiblíží skrz konkrétní diskusi o projektech, které v jednotlivých zemích Afriky realizují, včetně toho, jakým způsobem se cílové země vybírají. V druhé části se pak předseda Social Watch ČR Tomáš Tožička představí současné úvahy o smyslu a smysluplnosti rozvojové spolupráce a platné rozdíly mezi charitou a solidaritou.

4.5.

EKONOMICKÝ VÝVOJ AFRIKY OD KOLONIZACE K SOUČASNOSTI

(Ing. *Tereza Němečková, PhD.*)

Přednáška zmapuje předpoklady pro ekonomický rozvoj Afriky v době vrcholící dekolonizace a pokusí se definovat všechny důležité vnitřní i vnější faktory, které měly vliv na ekonomický rozvoj regionu. Zaměří se také na aktuální ekonomickou situaci. Součástí přednášky bude i hledání odpovědi na otázku, zda Afrika skutečně patří mezi nejchudší regiony světa, respektive diskuse o kvalitě dat, na nichž odborná veřejnost často staví. V neposlední řadě bude ilustrován i rozdíl v mediálním obrazu ekonomického rozvoje Afriky v českých a v západních médiích a zamyšlení se nad tím, proč tomu tak je.

HUDEBNÍ KULTURA V SUBSAHARSKÉ AFRICE

(Mgr. *Vít Zdrálek, PhD.*)

Africká hudba je významnou oblastí každodennosti, náboženství a politiky afrických společností, tradičních i současných. Přednáška se zaměří především na proměny hudebních kultur pod vlivem křesťanských misíí 19. století a hudebního průmyslu 20. století v průmyslových centrech a velkoměstech.

11. 5.

---

18. 5.

ČESKOSLOVENSKO A AFRIKA V KONTEXTU STUDENÉ VÁLKY 1945–1989

(Mgr. Petr Zidek, PhD.)

Přednáška se bude zabývat československou politikou k africkým zemím v kontextu sovětské globální strategie v letech 1945–1989. Důraz bude kladen na politické a hospodářské vztahy k zemím tzv. předního zájmu (např. Guinea). Speciální pozornost bude věnována spolupráci v bezpečnostní a vojenské oblasti.

ZÁVĚR KURZU: AFRIKA MEZI TRADICÍ A MODERNITOU

(doc. Hana Horáková, PhD.)

AFRIKA V GLOBÁLNÍM SYSTÉMU – MINULOST, SOUČASNOST A BUDOUCNOST

(doc. Hana Horáková, PhD.;

Andrea Filipi, MSc.)

Na pozadí teorie o mnohočetných modernitách (S. Eisenstadt) rozvine první přednáška tezi: „Afrika je moderní, ale jinak, než si většina z nás představuje“. Na konkrétních příkladech budeme diskutovat nejrůznější trajektorie a scénáře modernity v Africe, včetně rozporů, paradoxů a dilemat.

Závěrem shrneme klíčové argumenty z předchozích přednášek s cílem zhodnotit postavení Afriky v současném mezinárodním řádu. Bude diskutována současná krize Afriky, její projevy a způsoby, jak je tato krize vnímána a interpretována Západem.

25. 5.

---

1. 6.
